

การศึกษาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จังหวัดตราด

แสงสรรค์ ภูมิสถาน

สาขาวิชาอุทยาน นันทนาการ และการท่องเที่ยว คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภูริวัจน์ เดชอุ่ม

ภาควิชาศิลปาชีพ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

นพรัตน์ มานวกุล

ภาควิชาวิศวกรรมป่าไม้ คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บทคัดย่อ

จังหวัดตราด เป็นจังหวัดท่องเที่ยวหนึ่งที่มีชื่อเสียงของประเทศไทย ด้วยมีทรัพยากรการท่องเที่ยวทางทะเลที่โดดเด่น มีนักท่องเที่ยวเดินทางไปเยือนจังหวัดตราดปีละนับล้านคน แต่อย่างไรก็ตามการท่องเที่ยวของจังหวัดตราดยังคงกระจุกตัวอยู่เฉพาะการท่องเที่ยวตามหมู่เกาะ เกิดปัญหาความแออัดของนักท่องเที่ยวในฤดูกาลท่องเที่ยวตามสถานที่ท่องเที่ยวทางทะเลและชายฝั่ง เกิดความไม่สมดุลของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในจังหวัดตราด การส่งเสริมรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในแหล่งท่องเที่ยวบนฝั่งของจังหวัดตราดจึงเป็นแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวทางเลือกหนึ่งที่จะช่วยสร้างความหลากหลายและมูลค่าเพิ่มของการท่องเที่ยวจังหวัดตราดให้มากขึ้น

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดตราด และเสนอแนะกิจกรรมและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดตราด โดยกำหนดพื้นที่ศึกษาได้แก่ 5 อำเภอที่ตั้งอยู่บนฝั่งของจังหวัดตราด (อำเภอเขาสมิง อำเภอคลองใหญ่ อำเภอปอไร่ อำเภอเมืองตราด และอำเภอแหลมงอบ) ผลการประเมินศักยภาพการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยใช้ตัวชี้วัดที่กำหนดขึ้นของแหล่งท่องเที่ยวทั้ง 32 แหล่ง พบว่า มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูง จำนวน 12 แห่ง ศักยภาพปานกลาง 9 แห่ง และศักยภาพต่ำ 12 แห่ง สามารถออกแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้ 3 กลุ่มกิจกรรมหลัก ได้แก่ 1) “เล่าเรื่องเมืองตราด เรียนรู้ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม” เน้นการท่องเที่ยวสร้างสรรค์ เพื่อเรียนรู้ประวัติศาสตร์ที่น่าสนใจของจังหวัดตราด โดยเฉพาะในสมัยรัชกาลที่ 5 2) “ชุมชนสร้างสรรค์ เรียนรู้วิถีวัฒนธรรมชาวตราด” ส่งเสริมการเข้าร่วมกิจกรรม เรียนรู้วิถีชีวิตชุมชนที่มีความหลากหลายของจังหวัดตราด และ 3) “อาหารการกิน เยือนถิ่นผลไม้รสเลิศ” นักท่องเที่ยวสามารถทำกิจกรรมเพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตชาวสวนผลไม้ซึ่งเป็นอัตลักษณ์ของจังหวัดตราด รวมทั้งลองชิมและเรียนรู้อาหารพื้นบ้านตำรับเมืองตราด

การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดตราดให้เกิดความยั่งยืนในอนาคต จำเป็นต้องมีการวางแผนการจัดการการท่องเที่ยวอย่างรอบคอบ และจำเป็นต้องประเมินผลกระทบที่จะเกิดขึ้นตามมาหากมีการท่องเที่ยวเข้ามาในพื้นที่ ทั้งในด้าน สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคม-วัฒนธรรม เพื่อที่จะกำหนดทิศทางและขนาดของการพัฒนาได้อย่างเหมาะสม บนพื้นฐานของการรองรับได้ของพื้นที่ รวมไปถึงการสร้างรูปแบบการท่องเที่ยวสร้างสรรค์ที่ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวที่มาเยือนพื้นที่ได้ตระหนักและเข้าใจในคุณค่าความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว นอกจากนี้การจัดการการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นควรดำเนินการภายใต้ความร่วมมือของทุกฝ่าย และความเข้าใจในเป้าหมายของการจัดการที่เห็นพ้องต้องกัน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดของการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมให้เกิดความยั่งยืนของแหล่งท่องเที่ยว

คำสำคัญ: การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ศักยภาพการท่องเที่ยว จังหวัดตราด

Assessing Potential of Tourist Destinations for Creative Tourism Development, Trat Province

Sangsan Phumsathan
Parks, Recreation, and Tourism Program, Faculty of Forestry, Kasetsart University
Puriwaj Dachum
Department of Career Sciences, Faculty of Humanities, Kasetsart University
Nopparat Manavakun
Department of Forest Engineering, Faculty of Forestry, Kasetsart University

Abstract

Trat Province is one of the famous tourist destinations of Thailand. With its beautiful marine tourism resources, each year, more than a million visitors travel to Trat Province. However, tourism in Trat is often concentrated in famous islands and coastal area, leaving limited opportunity for inland tourism destinations to benefit. In this manner, promoting creative tourism in inland tourism destinations is one of the alternative management strategies to promote and increasing value of tourism in the province.

The primary objectives of this research were to assess the potential tourist destinations for creative tourism development and propose creative activities and management guidelines for Trat Province. This research focused on five mainland districts of Trat including Khao Saming, Khlong Yai, Bo Rai, Mueang Trat, and Laem Ngop. Totally, 32 tourism destination were observed. According to the set of indicators and standards for creative tourism destination potential, the results showed that there were 12 destinations ranking in high potential to be creative tourism destination. there were 9 sites were classified in moderate potential and 12 sites were ranked in low potential. Based on the major attractions and tourism resources of these destinations, 3 themes of creative activities were proposed. The first theme was “creative historical and cultural tourism”, presenting the history of Trat especially the reign of King Rama V. The second theme was related to “creative community-based tourism”, encouraging tourists to participate in local activities. The third theme was named “creative gastronomic and agro-tourism”, getting the experiences of fruit gardeners and local cuisine.

For sustainable creative tourism development, careful tourism management planning is required to determine the optimum type and level of tourism that will not result in environmental degradation, social and cultural impacts. Additionally, creating interesting tourism activities encouraging tourists' awareness and concerns about values of tourism destination is also important. Finally, participatory management is needed for sustainable creative tourism of Trat Province.

Key words: creative tourism; tourism potential; Trat province